

● การดูแลสายให้อาหารทางหน้าท้อง

1. ข้อควรระวังอย่างยิ่งในการดูแลสายให้อาหารทางหน้าท้อง คือ ป้องกันการอุดตันของสาย สาเหตุของการอุดตัน เกิดจากการมีเศษอาหารตกค้างในสาย เนื่องจากการล้างสายด้วยน้ำตามหลังการให้อาหาร ยังไม่สะอาดหรืออาจเกิดจากการให้อาหารที่ชั้นเหนียวเกินไปหรือการให้ยาที่บิดไม่ละเอียดและไม่ได้ให้น้ำ ตามหลัง การให้ยา

การป้องกันการอุดตันของสาย

- สามารถทำได้โดยให้น้ำหลังให้อาหารหรือนมทุกครั้ง ปริมาณอย่างน้อย 30 ถึง 50 ซีซี
- ให้น้ำ ก่อนและหลังให้ยาทุกครั้ง
- ควรให้น้ำ อย่างน้อยทุก 4 ถึง 6 ชั่วโมง
 - ให้น้ำ ทุกครั้งหลังจากตรวจสอบปริมาณอาหาร ที่เหลือในกระเพาะอาหาร โดยไม่ได้ให้อาหารหรือนมต่อ
 - ถ้าสงสัยว่าสายอุดตัน ให้ลองใช้กระบอกฉีดยา ใส่น้ำ อุ่นเข้าไปในสายแล้วค่อยๆ ล้าง

2. ไม่ควรหักหรือพับงอสายนานเกินไป อาจทำให้สายแตกหัก พับงอหรืออุดตันได้
3. ระวังอย่าให้สายแกว่งไปมามากเกินไป เพราะอาจทำให้แผลรูเปิดขยาย ใหญ่ขึ้นและเจ็บแผลได้
4. ควรหมั่นตรวจสอบตำแหน่งของสายว่าอยู่ในตำแหน่งถูกต้องโดยการตรวจสอบตัวเลขบนสายเหนือผิวหนังว่ามีการผิดตำแหน่งหรือไม่ และควรบันทึกตำแหน่ง ของสายให้อาหาร

5. การเติมอาหารเพิ่มในกระบอกฉีดยา ควรเติมเมื่ออาหารเหลืออย่างน้อย ประมาณ 10 ซีซี ระวังอย่าให้อาหารหมดจนกระบอกว่างเปล่า เพราะทำให้ลมเข้ากระเพาะอาหาร ท้องอืดได้
6. เมื่อให้อาหารครบถ้วนตามปริมาณที่ต้องการแล้วให้ยาหลังอาหาร (ถ้ามี) แล้วให้น้ำ ตามอย่างน้อย 30 – 50 ซีซี
7. ปลดกระบอกออก ปิดสายให้เรียบร้อย
8. ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ให้อาหารทั้งหมดทันที

บันทึกการใส่สายให้อาหารทางหน้าท้อง

ชื่อ - สกุล.....HN.
 วันที่ใส่สายให้อาหารทางหน้าท้อง.....
 ชนิดของสายให้อาหารทางหน้าท้อง Cook Boston
 ขนาด.....Fr. ระดับผิวหนัง.....
 แพทย์ผู้ทำหัตถการ.....รพ.....
 พยาบาลผู้ทำหัตถการ.....รพ.....

บันทึกการเปลี่ยนสายให้อาหารทางหน้าท้อง

วันที่	ชนิดของสาย	เบอร์	ระดับที่ผิวหนัง	แพทย์	หมายเหตุ

เรียบเรียงโดย

นางสาวเชมณัฐ ยุทธวิสุทธิ์ : พยาบาลประจำศูนย์ส่องกล้อง
 นายชวนัท หริมประพร : พยาบาลประจำศูนย์ส่องกล้อง
 ผู้ให้คำปรึกษา : อ.นพ. นรินทร์ อจละนันท์

คู่มือการดูแลผู้ป่วย ใส่สายให้อาหารทางหน้าท้อง

ศูนย์ส่องกล้องระบบทางเดินอาหาร โรงพยาบาลรามาธิบดี

● สายให้อาหารทางหน้าท้อง คืออะไร

Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG) คือ การใส่สายให้อาหารทางหน้าท้องโดยใช้กล้องส่อง กระเพาะอาหารใส่เข้าทางปากผ่านหลอดอาหารเข้าสู่กระเพาะอาหารแล้วเจาะผนังหน้าท้องเพื่อใส่สายให้อาหาร วิธีการนี้ ง่ายสะดวกปลอดภัย โดยใช้ยาระงับความรู้สึกเพียงเล็กน้อย การใส่สายให้อาหารทางหน้าท้อง เป็นการให้อาหารกับผู้ป่วยในระยะยาวและได้รับสารอาหารอย่างเพียงพอ

● วิธีการทำแผล

1. ล้างมือให้สะอาดและเช็ดให้แห้ง
2. ในระยะ 1-2 สัปดาห์แรกหลังใส่สายให้อาหารทาง หน้าท้อง ควรทำความสะอาดแผลทุกวันด้วยวิธีปราศจากเชื้อ โดยใช้ยาฆ่าเชื้อแผล 2% chlorhexidine และปิดผ้าก๊อชปราศจากเชื้อ ควรปฏิบัติ ตามคำแนะนำของแพทย์หรือพยาบาลผู้ดูแลอย่างเคร่งครัด
3. ในระยะต่อมาเมื่อแผลแห้งดีดี ไม่มีการอักเสบบวมแดง ควรปฏิบัติดังนี้ ก่อนอาบน้ำให้ปิดปลายสายให้อาหารให้สนิท เอาผ้าก๊อชออกทำความสะอาดแผลหน้าท้องทุกวัน วันละ 1-2 ครั้งหลังอาบน้ำ หลังอาบน้ำให้ทำความสะอาดแผลใช้น้ำเกลือหรือน้ำต้มสุกที่เย็นแล้ว เช็ดทำความสะอาดและเช็ดให้แห้งทันที

● การดูแลแผลบริเวณรอบสายให้อาหารทางหน้าท้อง

- อุปกรณ์
- 2% chlorhexidine
- ชุดทำแผลที่ปราศจากเชื้อ (Set - Dressing)
- พลาสเตอร์
- ภาชนะสำหรับทิ้ง

ลักษณะแผลที่ควรระวัง

แผลติดเชื้อ

แผลมีตุ่มเนื้อ

● ข้อควรระวัง

1. มันส์เกิดอาการบวมแดงและรอบๆสายเป็นอาการที่บ่งบอกถึงการติดเชื้อ
2. หากมีตุ่มเนื้อหนาๆขึ้นบริเวณรอบๆสายทำให้มีเลือดหรือสารคัดหลั่งซึมออกมาได้ให้ติดต่อแจ้งอาการพยาบาลประจำศูนย์ส่องกล้อง Tel 02 - 2004461 - 2 ในเวลาราชการ
3. ในกรณีที่สายให้อาหารทางหน้าท้องหลุด ปิดแผลด้วยผ้าก๊อชสะอาดและติดต่อพบแพทย์ใกล้บ้านภายใน 4 ถึง 6 ชั่วโมง

● ชนิดของอาหารที่ให้ทางสายให้อาหารทางหน้าท้องแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. นม สำเร็จรูปพร้อมใช้ หรือนมผสมที่ชงเอง
2. อาหารปั่นเหลวที่แนะนำโดยนักโภชนาการของโรงพยาบาลหรือแพทย์ ในปริมาณที่เหมาะสม

● การจัดทำผู้ป่วยขณะให้อาหาร

ให้ผู้ป่วยอยู่ในท่านั่งหรือถ้าผู้ป่วยติดเตียงให้นอนศีรษะสูง 45 องศา และควรให้อยู่ในท่าศีรษะสูง หลังให้อาหารเสร็จอย่างน้อย 30 ถึง 60 นาที

● วิธีการให้อาหารแบบให้ปริมาณทั้งหมดในเวลาสั้นๆ

1. ล้างมือให้สะอาดแล้วเช็ดให้แห้ง
2. เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม ประกอบด้วย นมหรืออาหารปั่นเหลว กระจกบอ ก ฉีดยาพร้อมลูกสูบ (ไซริงค์) ขนาด 50 ซีซี สำหรับให้อาหาร น้ำสะอาด
3. นำกระจกบอฉีดยาต่อเข้ากับช่องให้อาหารตรงปลายสาย
4. ตรวจสอบปริมาณอาหารที่เหลือค้างอยู่ในกระเพาะก่อนให้อาหารมือใหม่ ถ้าเหลือมากกว่า 50 ซีซี ให้เลื่อนเวลาไป 30 ถึง 60 นาที
5. เริ่มต้นให้อาหารโดยปิดสายให้อาหารด้วยตัวหนีบ (clamp) เพื่อป้องกันอาหารเก่าไหลย้อนออกมา (ถ้าไม่มีตัวหนีบให้ใช้นิ้วพับสายไว้แทน) หลังจากนั้นเทอาหารเหลวใส่กระจกบอโดยเอาแกนในออกในปริมาณที่ต้องการ ปลดตัวหนีบ อาหารจะไหลเข้าไปในกระเพาะอาหาร